

BIA-P.2.3.1/2-93

เรื่องเกี่ยวกับปาฏิหาริย์

[ชุดลอยปทุม อันดับ ๙๓]

พุทธศาสนิกชน

อุทิศนา

ลอยธรรมะมาลัย	ลงสู่โลกอันเบียดบีบ
แผ่ธรรมะรังษี	ตามพระพุทธรูปประสงค์ ๗
มันหมายจะเสริมศาสน์	สถาปนโลกให้อยู่ยง
ปลอดภัยพินาศ, คง	เป็นโลกศุขสถาพร ๗
หากแล้งพระธรรมญาณ	อันธพาลกลีบร
จะครองโลกเป็นอากร	ให้เลวลู่สู่เดรัจฉาน ๗
จะทุกข์ทนทั้งคนวัน	พิฆาตกันบมีประมาณ
ด้วยเหตุอหังการ	เข้าครองโลกวิโยคธรรม ๗
บรรษัทพระพุทธรองค์	จึงประสงค์ประกอบกรรม
ตามแนวพระธรรมนำ	ให้โลกผองผ่องพ้นภัย ๗
เผยแผ่พระธรรมทาน	ให้ไพศาลพิชิตชัย
แปดหมื่นสี่พันนัย	อุทิศทั่วทั้งปถพี ๗

พ.ท.

๒๕๒๓

เรื่องเกี่ยวกับปาฏิหาริย์

[ชุดลอยปทุม อันดับ ๙๓]

คำบรรยาย ของ

ท่านพุทธทาสภิกขุ

ณ สวนโมกขพลาราม อ.ไชยา

เมื่อ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๑๔

ศรัทธาบริจาคของคณะศิษย์ตะกั่วป่า

(มีรายนามท้ายหนังสือ)

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ๕,๕๐๐ เล่ม

ที่ระลึกวันคล้ายอายุท่านอาจารย์ พ.ศ. ๒๕๓๑

(สงวนลิขสิทธิ์)

เสนียดของความดี

อันความดี มีเสนียด ที่ความเด่น
มันกลายเป็น จุดอ้อยแอ่ง แห่งคนหา
คนบ้าดี เห็นคนเด่น เป็นเสียนตา
คนริษยา มุ่งย้ายี คนดีเกิน
อีกทางหนึ่ง ซึ่งหลีก ไม่ค่อยไหว
ยิ่งดีไป ก็ยังมี คนสรรเสริญ
มีคนมา กราบไหว หรืออัญเชิญ
ไม่น่าเพลิน, รบกวณ ไม่ชวนสบาย
เหตุดังนั้น ท่านสอน ให้หลีกหนี
พ้นชั่วแล้ว พ้นดี สิ้นทั้งหลาย
หรือทำจิต หยุตสนิทา ดุจดั่งตาย
จากดีชั่ว ทั้งหลาย ได้เยือกเย็น

อนไมททา

การพิมพ์หนังสือธรรมะ อันเป็นธรรมทาน ในสมัย
ที่โลกกำลังขาดแคลนธรรมะอย่างยิ่ง เช่นนี้ เรื่องสั้นที่ ๘
ในชุดผล และกรกฎการอนไมททา, จึงขออนไมททา.

คำว่า "ธรรม" เมื่อแปลคำเดียว มีความหมาย มาก
มาย นานาประการ, แต่ประการที่สำคัญที่สุดนั้น ธรรมะ
คือ หน้าที่ ที่มนุษย์จะต้องปฏิบัติ ในทุกโอกาสของ
ของธรรมชาติ ทุกชั้นทุกตอน แห่งวิถีชีวิตของ เขา,
เพื่อความมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ทั้งโดยส่วนตัว และ
โดยรวม, หรือทั้งโลก.

โลกขาดแคลนธรรมะ เพราะไม่รู้จัก หน้าที่ ที่
ที่ธรรมะอย่างถูกต้อง ดังที่กล่าวแล้ว เพราะบ่อย ๆ
ได้เคยเห็นคนในชาติ ในระบอบอันเกิดจากทวิพรรค
ผิดธรรมะ นั่นเอง. สังเกตที่ กาลสมัยใดคน ย่อมชอบ
ใจในระบอบของตนนั้น และเจริญเติบโตขึ้นคนกระ-
หับ มีสิทธิ์เป็นกึ่งโลกนี้ ทั้งเมื่อทั้งตัว. มชาก็เลวสุด
ชีวิตชีวิตใด คนเห็นไว้ว่า ไม่ดีต่อมีธรรมะ อะไร ใน
โลกแล้ว; แต่แต่ให้ มีเหนือ สมนอบ กิเลส ให้เต็มที่อยู่
ตลอดกาล เป็นพอแล้ว. เขาเห็นว่า หน้าที่ ของเขา มีอยู่
เพียง แต่ เขาเหนือ สมนอบ ความดีของ ทวิพรรคเท่านั้น.

โลกส่วนใหญ่ กำลังตกอยู่ในสภาพเช่นนี้ จึง

การรู้จักกรรม คือการรู้ตัวละเว้นไม่ทำชั่วอย่างถูกต้อง คน
ไม่ละทิ้งในคืนนี้สักนิด แม้ในยามหลับด้วย ก็ละทิ้งรู้จักอยู่
กับสิ่งใด อย่าง ยี่ ยี่ ๑๑. มิฉะนั้นจะมีความทุกข์ในฝัน ย่อม
มีไว้เป็นที่ตั้งแห่งความละอายใจ สำหรับผู้ที่รู้จักอย่างแท้-
จริง. ความเห็นแก่ตัว ย่อมเกิดไม่ได้เพราะเหตุนี้. ความรัก
เพื่อนมนุษย์ต้องยกขึ้น มีได้โดยง่าย แม้ว่าจะมีความเหลื่อม
ลาที่รู้จักกัน มากน้อยต่างกัน. ผู้ประพฤติกุศล ย่อม
รู้จักเป็นสุข เมื่อรู้สักว่า จนได้ประพฤติกุศล หรือเมื่อได้ทำ
หน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง. ความโกรธพัวพัน ใน
จิตใจทำให้รู้จักเป็นสุข. มิใช่ด้วยความสุขอันเป็นมายา
คือ สุขเวทนา ชาติหนึ่งหนึ่ง คือ สุข ความสุข นั้น ภาย เละ
โรยที่ตกเป็นทุกข์ของเวทนาเหล่านั้น เสียแล้ว.

กรรม: ข้อใดที่เราทำดีแล้วอย่างถูกต้อง รู้จักมีสติ
แกล้งดีมีสติ และดีมีมันอย่างถูกต้อง, มีหน้าที่ที่ควรทำ
หรือมีสมบัติ ได้ประโยชน์แล้วเสีย มีกรรมหลาย อย่าง อย่าง
ถูกต้อง คือเป็นไปเพื่อ สันติสุขสันต์บุคคล และ สันติภาพ
ของสัตว์นรก โดยสันติเสีย, มีสัจจะวิฤตทุกชาติทุกคืนแก่
ใคร แม้แก่สัตว์เดรัจฉาน และพสกนิกรชาติทั้งปวง, มิใช่
ตนคนเดียวในโลก หรือหนักแผ่นดิน แม้แต่หน้อยเสีย. คือ
ที่เรียดอก ชาติ, ชาติชาติ, หรือ ข้อใดที่ละทิ้ง ย่อมมี
แก่ผู้ประพฤติกุศล. ข้อนี้ หมายถึง ความว่า ๑๖๖๓ มิใช่สติ-
หรือมุกตลลลลลลลล, มีแต่ สัจจะดี มีแต่จากที่ที่
แก่ผู้ประพฤติกุศล เป็นต้นมี ก็เสีย.

เขา มี ๓ หู ๑ มุม ลิ้น ๓ ยาว ๒ นิ้ว สำหรับการฟังเขา เพื่อให้
 รู้จักสิ่งทั้งปวง อย่าง ถูกต้องตามที่เป็นจริง เพื่อมีชีวิตรอยู่ดี
 อย่าง สดชื่น มีใช้ มี ๓ หู ๑ มุม ลิ้น ๓ ยาว ๒ นิ้ว สำหรับไว้เป็น
 สื่อ ๔ นิ้ว เราตกเป็นทาสของกิเลส คนโง่หัวโง่โง่ นั้น เหมือนที่
 เป็นกันอยู่ โดยมากในโลกปัจจุบัน ซึ่งกำลังขาด ขวามะ .
 เขามัวเมาใ้โลกนอกตัวเขาไม่ได้ ก็โง่โง่ แต่เขาสามารถควบคุม
 ๓ หู ๑ มุม ลิ้น ๓ ยาว ๒ นิ้ว สัมผัสโลก แต่ในลักษณะ "ผู้
 ฉะไม่เหมือนพี่-เป็นภัย แก่เราได้ โดยอาศัย ขวามะ นั้นเอง. ที่
 คนในโลก ทำดี เช่นนี้" โลกนี้ ก็เป็น โลกที่สงบงาม งามอยู่/ส-
 คัญ หรือเป็น โลกของ พระศรีอารยเมธาไตรย ซึ่งมาทันทีทันที-
 ฤกษ์ เพราะเป็นโลก ที่ ล้อมรอบ ไม่ ล้อม ขวามะ .

ทางโลก ของโลก ปัจจุบันนี้ มีอยู่ทางเดียวที่ ใจ นั้น
 คือ เดินไปตามทาง ขวามะ . ทางข้อนี้ให้ทุกคน ได้เดินไปตาม
 ทาง ขวามะ ย่อมเป็นกุศลอันยิ่งใหญ่ และ สดชื่น. ขอให้
 ทางลัดทางลัดพินิจแล้ว ขวามะ นั้น เรายแพะนี่ ลง สาร เร็ว ประ-
โยชน์ เต็ม ตาม ความ ประ สัจ นับ แก่ ผู้ ที่ ดี กับ ลับ ไม่ แล้ว || =
ผู้ ที่ ยัง มี ชี วิต อยู่ โดย ทุก แห่ง ทุก มุม แห่ง ที่ นั้น ได้ แล้ว ขอ อนุ-
โมทนา ขอ ให้ ผู้ ที่ ดี ด้วย เป็น อย่าง ยิ่ง .

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

โสมกนพดาธารม, ๒๕๒
 ๑ มกราคม ๒๕๒๖

เรื่องเกี่ยวกับปาฏิหาริย์.

การบรรยายในวันนี้ ก็จะได้กล่าวถึงพระพุทธเจ้า ซึ่งเราจะถือเอาเป็นที่ฟังให้ถูกวิธียิ่งๆ ขึ้นไปได้อย่างไร เรายกขึ้นได้ว่า จะได้อ่านถึงสิ่งที่เรียกว่า ปาฏิหาริย์ เพราะเป็นเรื่องที่เนื่องกันอยู่. เรื่องปาฏิหาริย์ก็เป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งสำหรับคนทั่วไป แต่แล้วสิ่งที่เรียกว่า ปาฏิหาริย์ นั้นเอง กลับเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดปัญหา หรือเป็นอุปสรรค ในการที่จะถึงพระพุทธเจ้า.

[บทวน]

ในวันก่อนๆ ได้พูดถึง ว่าเราทุกคนเกิดมาเพื่อเป็นลูกของพระพุทธเจ้า โดยเราจะรู้สึกตัวหรือไม่ก็ตาม, โดยที่บิดา

ธรรมบรรยาย ภาคอาสาพัฒนา อบรมพระภิกษุผู้บวชใหม่
๑๐ ต.ค. ปี ๒๕๑๔ ณ ลานหินโค้ง สวนโมกขพลาราม อ.ไชยา

มารดาจะรู้สึกหรือต้องการอย่างนั้นหรือไม่ก็ตาม, แต่ตามธรรมชาติบังคับให้ต้องเป็นไปอย่างนั้น ถ้าไม่อย่างนั้นมันก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็จะต้องมีความทุกข์, เพื่อจะไม่มี ความทุกข์ ก็ต้องมีภาวะเหมือนกับว่าเราเป็นลูกของพระพุทธเจ้า ก็ภาวะที่ธรรมะคุ้มครอง.

แล้วก็ได้ขอร้องว่า อย่าทำเล่นกับเรื่อง^๕นี้ ก็จะต้องพยายามชำระสะสางสิ่งซึ่งเป็นปัญหาเป็นอุปสรรคอะไรต่างๆ ให้เราได้เข้าถึงความเป็นอย่างนั้นให้จนได้ ก็เรียกโดยอุปมาหรือโดยเปรียบเทียบว่า ความเป็นลูกของพระพุทธเจ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกที่เป็นบรรพชิต ก็มีขนบธรรมเนียมประเพณีเรียกว่า สมณะสากยปุตติยะ หรือว่าพุทธชิโนรสอะไรอย่างนี้อยู่แล้ว.

ซึ่งหมายความว่า ภิกษุทั้งหลายนั้น เป็นลูกของพระพุทธเจ้า นั่นก็เป็นธรรมเนียมมา ตั้งต้นด้วยการเป็นตามธรรมเนียม, แล้วก็^๕เป็นโดยวินัยที่บังคับไว้ อย่างในบทอนุศาสน์เป็นต้น. เดียวกันก็มาถึงที่มันจริงกว่านั้น คือโดยสัจจะหรือโดยธรรมะ มันก็ต้องเป็นลูกของพระพุทธเจ้ากันให้ได้

จริง ๆ นี้ปัญหาที่มีอยู่หลายอย่าง. ในวันนี้ก็จะพูดเฉพาะ
ปัญหาที่เกี่ยวกับสิ่งที่เรียกว่า ปาฏิหาริย์.

[เริ่มการบรรยายครั้ง.]

ปาฏิหาริย์มีไว้สำหรับคนโง่ นี่เป็นบทสุตรที่จะต้อง
จำไว้, แล้วจะเข้าใจสิ่งที่เรียกว่าปาฏิหาริย์ได้ในที่สุด คนมัน
โง่ ไม่มีสติปัญญาในการที่จะเข้าถึงธรรมะ หรือความจริงได้
โดยอำนาจของความจริง; ดังนั้น จึงต้องมีวิธีอื่น ซึ่งผู้ที่มี
ปัญญา มีเมตตา มีกรุณา หรือมีความประสงค์อย่างใดก็ตาม
จะต้องทำให้เขาเข้าถึงธรรมะนั้น โดยวิธีที่เรียกว่าปาฏิหาริย์.

ปาฏิหาริย์เป็นเครื่องมือให้สำเร็จประโยชน์.

ที่^๕ขอให้ทราบไปเสียให้ตลอดว่า สิ่งทีเรียกว่าปาฏิ-
หาริย์นี้มีมาแต่คึกคักบรพก่อนพระพุทธเจ้า แล้วก็ไม่ได้เกี่ยว
กับธรรมะ ไม่เกี่ยวกับศาสนาก็มี, มันเป็นเรื่องของมันเอง
เรื่องหนึ่ง คือ เป็นเรื่องของเครื่องมือ ที่จะทำให้สำเร็จ
ประโยชน์ ตามที่ตัวต้องการได้ ในลักษณะที่น่าอัศจรรย์
คือไม่ใช่ตามธรรมดา. สิ่งทีเรียกว่าฤทธิ หรือปาฏิหาริย์

เป็นของมีก่อน จะก่อนพุทธศาสนาหรือก่อนสิ่งที่จะเรียกว่า
ศาสนาด้วยซ้ำไป ก็หมายถึงปาฏิหาริย์อย่างง่าย ๆ อย่างเลว ๆ

คำว่าปาฏิหาริย์นี้ ถ้าดูตามตัวหนังสือ อาจจะถูก
ได้ว่า การนำไปหรือสิ่งที่จะให้เกิดการนำไปเฉพาะ ก็ตรงตาม
จุดหมาย ตามตัวหนังสือว่านำไปเฉพาะ แต่ความหมายของ
มันก็คือการนำไปตามความต้องการของผู้กระทำปาฏิหาริย์นั้น
เอง. คำว่า เฉพาะ ในที่นี้หมายถึง เฉพาะ ความต้องการของ
ผู้ทำปาฏิหาริย์. ฉะนั้นสิ่งใดที่เขาแสดงออกไป ในลักษณะ
ที่ครอบงำผู้อื่นได้ จนผู้อื่นต้องยอมทำตามความประสงค์
ของเขา อย่างน่าอัศจรรย์ นี้ก็เรียกว่าปาฏิหาริย์ทั้งนั้น, มี
สำหรับใช้กับผู้อื่น. ต่อมาก็คมาเป็นเรื่องที่จะใช้กับประโยชน์
ของตัวเอง ทำประโยชน์ให้แก่ตัวเอง. แต่มันก็ไม่พ้นจากที่
จะไปทำเพื่อครอบงำผู้อื่น จึงจะเรียกว่า ปาฏิหาริย์.

โดยหลักทั่วไปที่กล่าวไว้ เรื่องปาฏิหาริย์นี้ ใน
พระคัมภีร์ก็มี, ในคัมภีร์ฝ่ายพุทธศาสนานี้ กล่าวถึงปาฏิหาริย์
ทุกอย่าง จัดไว้เป็น ๓ อย่าง หรือ ๓ ประเภท.

มี อิทธิปาฏิหาริย์—ปาฏิหาริย์ที่กระทำโดยการใช้อุทธิ
 ใช้อิทธิ, อิทธิ แปลว่า ฤทธิ์. ฤทธิ์ แปลว่า เครื่องให้สำเร็จ
 แต่เขาหมายถึงอิทธิที่มันเป็นเรื่องทั่วไป นับตั้งแต่ว่ามัน
 บังคับเอาหรือว่าอะไรเอาโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง, กระทั่งถึงมีฤทธิ์
 ชนิดที่คนกลัว เช่นว่าใคร แสดงฤทธิ์ได้ เหาะได้ ดำดินได้
 แปลงกายได้ ทำอะไรออกมาเป็นสิ่งที่น่ากลัวต่างๆได้เหล่านั้น
 ทั้งหมดนี้รวมกันเรียกว่า อิทธิปาฏิหาริย์ หรือฤทธิ์ปาฏิหาริย์
 มีมาแต่โบราณโบราณ, พวกยักษ์พวกมารพวกอะไรก็ทำได้,
 ชาวบ้านตามธรรมดาทำไม่ได้ ก็ต้องไปบอมนั้นก็เป็นเรื่อง
 ทางจิตใจ ผักฝืนให้ถูกตามวิธีที่มีอยู่ ก็เกิดสิ่งที่เรียกว่าฤทธิ์
 นั้นขึ้นมาได้.

ที่นี้ ๒ เขาเรียกว่า อาเทศนาปาฏิหาริย์ เป็นเรื่อง
 ตกใจ หายใจ อย่างนั้นมโนล อย่างไม่ต้องหวาดเสียว หรือว่า
 อะไรเหมือนกับฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ก็ทำให้อีกฝ่ายยอมแพ้ได้.

ที่นี้ ๓ อันสุดท้าย เรียกว่า อนุสาสนีปาฏิหาริย์
 คือการพูดจาชี้ชวนสั่งสอน การชี้แจงให้เข้าใจ จนเขาทำตาม
 ความประสงค์ หรือความต้องการได้; นี้ใช้เหตุผล ก็เป็น

ปาฏิหาริย์ที่ใช้ในการสั่งสอนหรือเผยแผ่ศาสนา, ถือกันั้นว่า
 พระพุทธเจ้าท่านใช้ปาฏิหาริย์อันนี้ อันที่ ๓ นี้ คือ คำสั่งสอน
 แต่มันมีความหมายพิเศษหรือยิ่งไปกว่านั้น เกี่ยวกับจะลองว่า
 ให้ฟัง, เราควรจะพูดกันถึงปาฏิหาริย์ ๓ อย่างนี้ให้เป็นที่เข้าใจ
 ก่อน เพื่อจะได้ไม่เอาปาฏิหาริย์ไปปนกับเรื่องบางชนิด ที่มัน
 ไม่ใช่ปาฏิหาริย์, แล้วก็จัดเป็นปาฏิหาริย์ไปหมด.

สำหรับ การแสดงฤทธิ์ได้ ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งยอมแพ้
 นั้น นั้น พระพุทธเจ้าท่านรังเกียจว่า พวกอัมธพาลก็ทำได้
 ถ้าพระสาวกหรือพระพุทธเจ้าเองจะไปใช้ปาฏิหาริย์อย่างนั้น
 เข้า มันก็จะถูกเหมาว่าเป็นเรื่องเดียวกัน แล้วก็จะพานคุณหมิ่น
 เอาว่าใช้วิธีอย่างพวกอัมธพาลใช้, พวกยักษ์พวกมารใช้, พวก
 ที่ไม่ซื่อสัตย์สุจริตทั้งหลายเขาก็ใช้ในการรบราฆ่าฟันในการ
 เอาเปรียบผู้อื่น. นั้นมัน เกี่ยวกับการใช้อำนาจจิตอย่างแรง
 มันจึงจะมีฤทธิ์มีปาฏิหาริย์ขึ้นมาได้ คือให้มีการแสดงออกมา
 ในลักษณะที่น่าหวาดเสียวน่ากลัว หรือไม่น่าเชื่อ ก็จะเป็นไป
 ได้ จนต้องยอมแพ้. เราได้ยินในเรื่องหนังสือเรื่องจักรๆ
 วงศ์ๆ เรื่องที่เขาเรียกกันทำนองนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็
 เรื่อง *รามเกียรติ์* นี้ ใช้ปาฏิหาริย์ในการรบราฆ่าฟันกัน คือ

แสดงฤทธิ์ แผลงฤทธิ์ แม้ว่าที่เข้าไปในทางไม่ทำอันตราย
ใครก็มี คือ เรมิต นั้นนี่ขึ้นมา ให้คนเขากลัว ให้คนเขาเชื่อ
อย่างนี้ก็ยัง เรียกว่าอิทธิปาฏิหาริย์เหมือนกัน ถ้าใช้ในการ
ทำลายผู้อื่น ก็เรียกว่าอิทธิปาฏิหาริย์.

นี่โดยหลักใหญ่ๆ เราอาจจะมองดูได้ว่า เป็นเรื่อง
มายา คือไม่ใช่เรื่องจริงสิ่งที่แสดงออกมานั้นเป็นการแสดง
ด้วยการบังคับทางจิตใจ ให้เห็นอย่างนั้น : ให้รู้สึกอย่างนั้น,
ให้ได้กลิ่นอย่างนั้น ให้เจ็บปวดอย่างนั้น. เมื่อมีอำนาจจิต
สูงกว่า ก็บังคับฝ่ายหนึ่งให้รู้สึกอย่างนั้น ตามผู้แสดงต้อง
การ; ที่มันกลัวจนขาดใจตายไปก็ได้; ถ้าต่างฝ่ายต่าง
มีฤทธิ์เท่ากัน ก็เลยทำอะไรกันไม่ได้ ก็เลิกกันไป. นี่ส่วน
ที่นรมิตขึ้นมาเป็นนั่นเป็นนี่ พอเสร็จเรื่องแล้วก็ เป็นสิ่งที่
มิได้เหลืออยู่ คือหายไปไม่มีร่องรอย, เพียงแต่บังคับให้
เกิดขึ้นในความรู้สึกแก่ฝ่ายข้าศึก ชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น, ที่แท้
ก็คือเป็นมายา.

มีเรื่องที่มีพูดไว้ในคัมภีร์ฝ่ายพุทธศาสนา ในชั้น
อรรถกถา ก็มี แล้วก็มีไม่น้อยเหมือนกัน, แสดงปาฏิหาริย์

อย่างนั้นอย่างนี้โดยพระเถระองค์หนึ่งองค์นี้ ; พอเสร็จเรื่อง
แล้วก็ไม่มีอะไรเหลืออยู่ ก็เป็นมายาเหมือนกัน แสดง
ปาฏิหาริย์เนรมิตให้มีอะไรออกมา เป็นกุฏิวิหาร เป็นวัด
วาอาราม เป็นข้าวปลาอาหารอะไรก็สุดแท้ แต่เสร็จแล้วก็
มิได้มีอยู่จริง ก็หายไปในเวลาที่กำหนดไว้. เพราะฉะนั้น
จึงใช้ปาฏิหาริย์เนรมิตข้าวกินไม่ได้, เนรมิตกุฏิวิหารอยู่
อย่างถาวรไม่ได้ ยังต้องไปบิณฑบาต. หรือยังต้องไปให้คน
เขาปลูกกุฏิวิหารให้อยู่ อยู่นั่นเอง.

ดังนั้น สรุปความว่า เรื่อง อิทธิปาฏิหาริย์นั้นมัน
เป็นเรื่องที่แสดงออกมาด้วยกำลังของจิต เพื่อกะทำแก่
บุคคลฝ่ายตรงข้าม ชั่วขณะชั่วเหตุการณ์ แต่มันมีแรงมาก
จนบุคคลฝ่ายที่ถูกกระทำนั้นไม่รู้ว่าเป็นเรื่องมายาหรือเป็น
เรื่องเล่นตลก, มันรู้สึกจริงจริงในขณะหนึ่ง จึงได้ยอมแพ้ หรือ
ถึงกับตายไป เพราะการกระทำที่เข้าใจไม่ได้. ดังนั้นเรา
อย่าไปหลงเชื่อปาฏิหาริย์ชนิดนี้ ให้มากเกินความจริง
ไป; ในหมู่คนโบราณที่ไม่มีอะไรรอบกวนจิต ก็มีจิตใจสูง
เข้มแข็งอบรมกันแต่ทางจิต ก็มีกำลังจิตสูง, แล้วประชาชน
ก็มีกำลังจิตใจอ่อน มันก็ทำได้ อิทธิปาฏิหาริย์ก็เป็นสิ่งที่ทำได้.

ครั้นมาถึงสมัยนี้ ผู้ที่จะบำเพ็ญฤทธิ์ นั้นมันเป็น
คนที่มีจิตใจเลว. เห็นแก่่วัตถุนิยมเนื้อหนัง, มันก็
ไม่มีกำลังใจพอที่จะเป็นสมาธิ หรือแสดงฤทธิ์ได้.
ทั้งประชาชนทั้งหลายก็ฉลาดมีจิตใจเข้มแข็ง มันก็บังคับไม่ได้,
เรื่องอิทธิปาฏิหาริย์มันก็เลยสลายตัวไปเอง ยังเหลืออยู่ก็แต่
เป็นเรื่องของคนโง่ที่สุด คือโง่ไปกว่านั้น มันอยากจะเชื่อ
มันก็สมมติเชื่อเอาไปตามข่าวเล่าลือ มันกลายเป็นข่าวเล่าลือ
หรือเป็นมายายิ่งขึ้นไปอีก. ทั้งเชื่อผี เชื่อสาง เชื่อเทวดา,
แม้แต่พระพุทธรูปก็มีปาฏิหาริย์ กินเด็กได้, ทำให้คนมีบุตร
ได้ อะไรได้, มันก็เป็นเรื่องโง่กว่าธรรมดา ซึ่งเขามีไว้ระดับ
หนึ่งสำหรับให้เชื่อปาฏิหาริย์, นี่ก็เป็นเครื่องชี้ให้เห็นชัดว่า
เรื่องปาฏิหาริย์เป็นเรื่องของคนโง่ หรือคนโง่ที่สุด.

ทั้งเรื่อง อาเทศนาปาฏิหาริย์ ปาฏิหาริย์ด้วยการดัก
ใจหรือทายใจ นี่ก็เหมือนกันอีก ต้องมีจิตใจพิเศษ, คือมี
จิตที่มีสมาธิพิเศษ อบรมมาเป็นพิเศษ มันจึงจะอ่านความ
รู้สึกของผู้อื่นได้, ที่ทำให้ดักที่สุดถึงที่สุด ก็คือว่า อ่านความ
รู้สึกของฝ่ายที่ตรงกันข้ามได้ เพราะคนทุกคนมันก็มีความรู้สึก
คิดนึกอะไรอยู่. ทั้งเมื่ออีกคนหนึ่งมันสามารถที่จะใช้กระแส

จิตของตัว คุหรือมองหรือสัมผัส กระแสจิตของอีกคนหนึ่ง
มันก็ยิ่งกว่าทาย มันไม่ใช่ทาย มันอ่านไปตามนั้น.

ดังนั้น มันจึงบอกได้ว่าเป็นปาฏิหาริย์ เป็นวิชาเล่น
กลชนิดหนึ่ง ในสมัยโบราณเขาเรียกว่า มนต์มณฑิภา หรือ มณิ-
กามนต์ มณฑิกามนต์ มนต์มณฑิภา ฝึกถึงที่สุดแล้วก็ทายใจ
ผู้อื่นได้, ^{๔ ๕ ๖ ๗} เรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมชาติอยู่มาก.

เมื่อเล็กๆ ผมก็เคยสังเกตการเล่นชนิดนี้ คืออาจารย์
ให้เราเด็กๆ เล็กๆ หลายๆ คนด้วยกัน กำอะไรไว้ในมือ เป็น
ก้อนกรวดเล็กๆ เป็นเม็ดผลไม้เล็กๆ หรือเป็นอะไรแล้วแต่
จะหาได้ กำไว้ก็ขึ้นก็เม็ด เอามาให้อาจารย์บอก ทายว่ากำ
อยู่ที่เม็ด, การทายมันก็ถูกเป็นส่วนมาก เพราะว่าเรากลัวว่า
จะทายถูก เรารู้อยู่ว่ามันก็เม็ด ในใจของเรามันก็ภาวนาอยู่
แต่จำนวนนั้น; เช่น ๓ เม็ดอย่างนี้ มันก็คิดอยู่แต่ว่า ๓
เม็ด แล้วกลัวว่าเขาจะทายถูก. ถ้าเขาอ่านใจเราได้ เขาก็
เห็นเลข ๓ ในใจเรา ไม่ใช่เห็นตัวเลข คือว่ารู้สึกว่ามี ๓ ^๕
มันแน่นอน ยังไปดูหน้าคุดตา เพิ่งที่ลูกตาเล็กๆ เหล่านี้ ^๕อีก

มันก็ง่ายซน. นี่เป็นตัวอย่างเล็กๆ น้อยๆ ที่จะอธิบาย
 คำว่าการทนายเงินทำได้อย่างไร.

คนที่มีความสามารถ มีความสามารถ มันบังคับได้มากกว่า
 นั้น เขาเชื่อกันว่ากระแสความคิดนั้นก็มันมีอยู่เป็นพลังอะไร
 อันหนึ่ง ที่ออกมาจากจิตใจของคน แผลไปโดยรอบ, ถ้าคน
 มีจิตใจที่มีความสูง ทำจิตสำหรับต้อนรับกระแสความรู้สึกที่
 แผ่อยู่นั้นได้ มันก็อ่านออกหมดได้, ดังนั้น จึงรู้ว่าเขากำลัง
 คิดอย่างไร.

รวมความแล้วก็ เป็นเรื่องทางจิตที่มีความสามารถอย่าง
 เดียวกันกับอิทธิปาฏิหาริย์ ยิ่งจิตเป็นสมาธิ ได้มากเท่าไร
 ก็ยังสามารถจะอ่านจิตใจ หรือความรู้สึกของผู้อื่นได้มาก
 เท่านั้น; ดังนั้น จึงผิดธรรมดาถึงขนาด ที่เรียกว่าปาฏิหาริย์
 หากินได้. ครั้งกระโน้นเขาใช้มนิกามนต์นั้นหากินได้ หรือว่า
 ทำอะไรที่มันมากไปกว่านั้น ซึ่งมันก็ต้องเป็นเรื่องทุจริต
 อันธพาลอีกอยู่ดีจึงจะเอาประโยชน์ของผู้อื่นมาเป็นของตนได้.
 แต่ความมุ่งหมายใหญ่ๆ กว้างๆ ก็คือทำให้เขายอมแพ้
 หรือทำตามประสงค์ของผู้แสดงปาฏิหาริย์. นี้ก็เลยได้

ทั้ง ๒ อย่างจะแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ก็ได้, อาเทศนาปาฏิหาริย์
ก็ได้, เขาก็ยอมทำ จะยอมหรือไม่ยอมก็พูดยาก แต่เขาจะ
ต้องทำตามความประสงค์.

ประโยชน์ของปาฏิหาริย์.

ทีนี้เราก็มาคูกันในแง่ที่ว่า เป็นประโยชน์อย่างไร?
ประโยชน์จากปาฏิหาริย์มีน้อยมาก; เพราะว่าผู้ที่เลือก
ไสเพราะเขามีปาฏิหาริย์นั้น มันก็หยุดอยู่แค่นั้น ไม่ทำให้รู้
ธรรมะได้, ผู้ที่แสดงปาฏิหาริย์ ๒ วิธีนี้ ไม่ทำให้ผู้ที่ถูก
กระทำปาฏิหาริย์นั้นรู้ธรรมะ หรือว่ามีความแจ่มแจ้งใน
ธรรมได้ มันจึงเลยไม่มีประโยชน์อะไร, จนกว่าเมื่อไรผู้ที่
พ่ายแพ้ นั้นจะยอมฟังคำพูด. นี่มัน จึงเลื่อนมาเป็นอนุ-
ศาสน์ปาฏิหาริย์. สมมติว่าที่แรกแสดงฤทธิ์ให้ดูจนแล้ว
จนแล้วทุกอย่างเลย ยอมทำตามคำสั่ง ก็ต้องเอามาสอนกัน
เรื่องธรรมะธัมโม เรื่องที่จะตัดกิเลสได้อีกที่หนึ่งก็โดยอนุ-
ศาสน์ปาฏิหาริย์นี้ หรือว่าจะชนะเขามาโดยอาเทศนาปาฏิหาริย์
คือการอ่านความรู้สึกละลายความรู้สึกละลาย นี้ก็เหมือนกันอีก
เพียงเท่านั้นมันช่วยไม่ได้ มันไม่มีประโยชน์แก่การดับทุกข์

มันก็ ต้องเลื่อนมาถึงอนุสาสนีปาฏิหาริย์, ซึ่งเป็น
 ธรรมดาที่ครูบาอาจารย์จะต้องใช้ โดยเฉพาะพระพุทธเจ้า.

อนุสาสนี ก็แปลว่า พร่ำสอน สั่งสอน ไม่ใช่สอนคำ
 เดียวเล็กกัน; อนุสาสน์ หรือ อนุสาสนี นี้แปลว่าพร่ำสอน
 ถ้าสาสน์ เจาะๆ นั้นแปลว่าสอน ถ้าใส่อนุ เข้าไปด้วย แปลว่า
 ตาม หรือ ตามลำดับ คือทำเรื่อย, อนุสาสนีจึงคือการสั่งสอน
 ด้วยการพร่ำสอนจนกว่าจะรู้ คือพูดกันหลายคำ แต่ถ้าพระ-
 ศาสดาเป็นผู้มีปัญญา เป็นพระพุทธเจ้าเป็นอะไร ก็พูดกัน
 น้อยคำ ถึงอย่างนั้นก็ต้องมีการพูดกันหลายคำอยู่ดี.

นี้จะเห็นได้ว่ามันเป็นของที่ต่างกันกับปาฏิหาริย์ ๒
 อย่างข้างต้น. ปาฏิหาริย์ ๒ อย่างข้างต้น ใช้แก่คนที่โง่
 หรือโง่มาก, แต่แม้ปาฏิหาริย์อันที่ ๓ คือ อนุสาสนีปาฏิ-
 หาริย์ก็ต้องใช้แก่คนโง่เหมือนกัน, แม้จะไม่โง่อย่างมงาย
 ไม่ใช่โง่อย่างคักคานมันก็ยังอยู่ในวิสัยที่เรียกว่ายังไม่รู้ คือยังโง่
 ยังต้องสอนให้หายโง่. ดังนั้น ก็ใช้ ปาฏิหาริย์ ชั้นต้นสอนคน
 ที่โง่น้อย ให้รู้สิ่งที่ควรจะรู้, ถ้าโง่มากก็สอนไม่รู้เหมือนกัน.
 ดังนั้นเขา จึงมีหลักไว้ว่า เหมือนกับบัวต่างๆ ชนิด : บัวที่จะ

บานเดียวกัน, บัวที่จะบานกันต่อไป, บัวที่ยังไม่โผล่จากน้ำ
 บัวที่ไม่อาจจะโผล่ขึ้นมาได้เลย. ถ้าคนโง่เกินไป แม้พระ-
 พุทธเจ้าก็ไปรดไม่ได้ ในทางที่จะให้คับกิเลสหรือคับทุกข์,
 ฉะนั้น มีความโง่หน่อยมีความฉลาดมากก็พอที่จะรับอนุสาสนี
 ปาฏิหาริย์ได้.

พระพุทธเจ้าทรงกระทำอย่างอนุสาสนีปาฏิหาริย์.

พระพุทธเจ้าโดยเฉพาะ ท่านรู้อะไรมากไปกว่า
 เรื่องที่ท่านจะสอน, คือท่าน รู้อุปนิสัย อินทรีย์ อะไร
 ต่างๆ ของบุคคล, ก็แปลว่าท่านรู้จักบุคคลที่จะรับคำ
 สั่งสอนนั้นดี, อีกทีหนึ่ง อย่างที่เรียกเดียวกันกันว่าวิชาครู
 แต่พระพุทธเจ้าท่านมีมากกว่านั้น เป็นเรื่องทางจิตใจที่ลึกกว่า
 สูงกว่า มีจิตใจที่เป็นสมาธิแหลมคมกว่า ก็ดูจิตใจของผู้ที่รับ
 คำสั่งสอนได้ดีกว่า, เลือกเรื่องได้ดีกว่า; ดังนั้น ท่านจึง
 ทรงสอนสำเร็จเมื่อเป็นกรณีของคนธรรมดา ไม่โง่เกินไป
 ไป. อันนี้ก็เรียกว่าปาฏิหาริย์ได้ สามารถที่จะทำคนที่กำลัง
 เป็นอัมพาต หรือร้ายกาจหรือกำลังทำผิดอะไรอยู่ ให้กลับเป็น
 ตรงกันข้ามได้. เรื่องที่รู้จักกันดีที่สุด เช่นเรื่ององคุลีมาล

เป็นต้น; แต่เรื่องนั้นยังเล็กน้อยกว่าเรื่องคนที่เขามีทิฐิรู้จัก
 ทิฐิมานะจัก มีความเห็นผิดมาแต่เดิม นี้ พระพุทธเจ้า
 สามารถล้างความเห็นผิดของเขาได้; เช่นนักบวชลัทธิ
 อื่นศาสนาอื่นที่ยอมแพ้กัพระพุทธเจ้า แล้วก็มาเป็นผู้
 ประพฤติพรหมจรรย์ในศาสนา นี้ อย่างนี้, นี้คือปาฏิหาริย์.
 การล้างทิฐิที่เรียกกันว่าการล้างสมองนั้นมันยาก, มันต้อง
 ทำถึงขนาดที่เป็นปาฏิหาริย์, อย่างนี้เรียกว่าอนุสาสนี
 ปาฏิหาริย์มุ่งหมายให้เป็นเรื่องบริสุทธิ แล้วก็ก็เป็นเรื่องของ
 สติปัญญา หรือเหตุผลเป็นอย่างน้อย, ต่างจากปาฏิหาริย์ ๒
 อย่างข้างต้น.

ทุกสิ่งมีปาฏิหาริย์อยู่ในตัวเอง.

ที่นี้ก็ยังมีส่วนที่อยากจะพูดให้เห็น ให้มองเห็น ซึ่ง
 ไม่มีหรืออาจจะไม่รวมอยู่ใน ๓ อย่างที่ว่ามาแล้วนี้ ก็คือพูด
 เป็นประโยคสำหรับจำง่ายอีกที่หนึ่งก็ว่า ความจริงทุกอย่าง
 ย่อมมีปาฏิหาริย์อยู่ในตัวมันเอง, ความจริงย่อมมีปาฏิหาริย์
 อยู่ในตัวมันเอง สันที่สุกกว่าอย่างนี้, ความจริงที่เป็นของจริง
 ทุกชนิด จะมีปาฏิหาริย์อยู่ในตัวมันเอง แล้วพวกเราจะพ่าย

แพ้แก่ปาฏิหาริย์ ไม่มีทางค้นไปได้, น้ขอให้มองสิ่งที่เรียกว่า
ความจริง.

เมื่อพูดถึง ความจริง นี้ก็ต้องหมายถึงความจริง
ชนิดที่จริง จริงๆ, จริงกันโดยสมมติ จริงกันโดยโฆหาร
ธรรมทาน^๕ ไม่รวมอยู่ในข้อนี้ แต่ถึงอย่างนั้นก็ยังใช้กฎอันนี้^๕ได้
ใช้กฎเกณฑ์อันนี้^๕ได้ ว่าความจริงย่อมมีปาฏิหาริย์อยู่ใน
ตัวมันเอง, จะจริงอย่างสมมติ จริงอย่างเด็ก ๆ จริงอย่างอะไร
ก็ตาม มันก็ใช้กฎอันนี้^๕ได้. แต่โดยเนื้อแท้ เราไม่ประสงค์
ความจริงอย่างเด็กอมมือ หรือความจริงระดับธรรมดาอย่างนั้น
เราเล็งถึงความจริงที่เป็นหลักธรรมะ ที่เป็นความจริง
ของธรรมชาติ, โดยเฉพาะอย่างยิ่งความจริงเรื่องที่จะ
ดับทุกข์ ที่เรียกว่า อริยสัจจ์^๕นั้น. ความจริงที่เมื่อใคร
รู้แล้ว หรือเข้าถึงแล้ว หรือมีแล้ว มันดับทุกข์ได้ เรา
เรียกว่าความจริงในที่นี้, แล้วก็มี ปาฏิหาริย์อย่างยิ่งอยู่ใน
ตัวมันเอง; ส่วนความจริงนอกไปจากนั้นต่ำๆ ลงไป มัน
ก็มีปาฏิหาริย์อยู่ในตัวมันเองเหมือนกัน แต่มันเป็นเรื่องเล็กๆ
เมื่อเอาไปเทียบกับเรื่องความจริงสูงสุดแล้ว มันไกลกันมาก.

ความจริงเช่นว่า พุทฺจจริง ความสัจย์นี้เรียกว่าความ
จริง คนนี้พุทฺจจริง ถือความสัจย์จนใคร ๆ รั้ ความสัจย์หรือ
ความจริงของเขานั้น มันก็ทำให้คนอื่นชอบนับถือเลื่อมใสไป
ได้ ความจริงอันนั้นของเขามีอำนาจครอบงำจิตใจบุคคลอื่นได้;
นี้ก็เรียกว่าความจริงมีปาฏิหาริย์ในตัวมันเองได้เหมือนกัน.
หรือแม้แต่จริงที่มันรั้กันอยู่ อย่างเด็ก ๆ ก็รั้ เช่นไฟน้ำมัน
ร้อนจริง, หรือน้ำตาลมันก็หวานจริง, บอระเพ็ดมันก็ขมจริง
อะไรนี้มันก็เรียกว่า จริงชนิดหนึ่งเหมือนกัน, มันก็จริงตามที่
รั้อยู่ว่าเป็นอย่างไร มันก็มีปาฏิหาริย์ คือมันมีปาฏิหาริย์ที่คน
จะต้องยอมรับและกลัว. หรือว่าเชื่อไปตามนั้น ลงมันจริง
แล้ว มันก็มีปาฏิหาริย์อยู่ในตัวมันเอง.

นี้เราเอาความจริงที่มันมากกว่านั้น, นั้นมันธรรมดา
เกินไป; นับขึ้นมาตั้งต้นที่ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็น
อนัตตานี้ นี้ให้เข้าถึงความจริงข้อนี้. สังขารคือสิ่งที่ประกอบ
อยู่ด้วยเหตุปัจจัยนั้น เป็นของไม่เที่ยงและเป็นทุกข์, แล้วสิ่ง
ทุกสิ่งเป็นอนัตตานี้ไม่ว่าจะประกอบอยู่ด้วยเหตุปัจจัย หรือไม่
ประกอบอยู่ด้วยเหตุปัจจัย ย่อมเป็นอนัตตา. ความจริง

อันนี้ใครไปรู้เข้าสิ มันจะมีปาฏิหาริย์เหลือประมาณ
 นับตั้งแก่จะทำให้คนนั้นชอบใจ พอใจ ศรัทธาเลื่อมใส เปลี่ยน
 ความรู้สึกนึกคิด, แล้วมันก็จะเปลี่ยนจิตใจของบุคคลนั้น ให้
 มีความจางกลายของกิเลส จนไม่มีกิเลสเหลืออยู่, นี้เรียกว่า
 ความจริงนี้มันมีปาฏิหาริย์อยู่ในตัวมันเอง.

ดังนั้น เรายอมรับความจริงนี้ โดยไม่ต้องใช้ปาฏิ-
 หาริย์อื่นแม้อนุศาสน์ปาฏิหาริย์ นั้นจึงจะถูกต้อง; เพราะ
 ว่าพระพุทธเจ้าท่านก็ได้ตรัสยืนยันว่าให้ใช้ความเห็น
 แจ่มของตัวเองนี้ อย่าเชื่อตามผู้อื่น, อย่างในหลักกาลาม-
 สสูตร เอาไปจดจำกันไว้บ้าง. ให้เชื่อความเห็นแจ่มด้วย
 ปัญญาอันถูกต้องตามที่เป็ความจริงของตนเอง, แม้ว่าพระ-
 พุทธเจ้าจะเป็นผู้บอกก็ยังไม่เชื่อ เพราะมันเชื่อไม่ได้. ถ้า
 เราไม่เห็นเองมันเชื่อไม่ได้ คือมันไม่ยอมเชื่อ; ถ้าเชื่อมัน
 ก็ยังไม่มีประโยชน์ มันไม่ทำให้จิตใจนี้เปลี่ยนแปลงได้. ต่อ
 เมื่อเราเห็นด้วยปัญญาเอง จิตใจมันจะเปลี่ยน; เช่นเรา
 จะเชื่อด้วยความเชื่อ หรือความเคารพพระพุทธรเจ้าว่า อนิจจัง
 ทุกขัง อนัตตา นี้ มันก็ไม่เกิดผลอะไรขึ้นในจิตใจ ในทางที่

จะทำลายกิเลส ; ต่อเมื่อเราเห็นชัดด้วยปัญญา ความเชื่อ ความรู้สึกของตนเองจึงจะเปลี่ยนได้, มันกลายเป็นเชื่อความจริงหรือตัวสิ่งนั้นเองที่มองเห็นนั่นแหละ มันจึงเปลี่ยนจิตใจ ทำให้หมดกิเลสได้.

ศึกษากาลามสูตรให้เข้าใจ.

เรื่อง กาลามสูตร บางคนยังไม่เคยได้ยิน บางคนได้ยินแล้วก็ไม่ค่อยสนใจ, ผมขอร้องให้ไปกันเสียให้เข้าใจด้วย ไม่ใช่เพียงแต่จำได้ ต้องเข้าใจด้วย.

เกี่ยวกับได้ยิน ได้ฟัง มีอยู่ ๓ ข้อ : มา อนุสฺสเวณ —อย่าเชื่อเพราะได้ฟังตาม ๆ กันมา, มา อิติกราย —อย่าเชื่อเพราะมันกำลังลือกระฉ่อนอยู่อย่างนั้น, มาปรมฺปราย —อย่าเชื่อเพราะว่ามันสืบ ๆ กันมาแต่ดึกดำบรรพ์ อย่างนี้.

นี่เกี่ยวกับหนังสือหนังสือหาคัมภีร์ตำรับตำรา มีอยู่ ๑ ข้อ : มา ปฎิกสมฺปทาเนน —อย่าเชื่อเพราะว่าข้อนี้มันมีอยู่ในตำรา.

นี่เกี่ยวกับการคิดการคำนวณ มันก็มีอยู่ ๔ ข้อ : มา ตกฺกเหตุ —อย่าเชื่อตามวิธีของตรรก, มา นยเหตุ —อย่าเชื่อตามวิธีของนัยยะ คือปรัชญา นั่นเอง คือหลักวิธี

ปรัชญา, มา อากาปรวิตกเคน —อย่าเชื่อตามสามัญสำนึก
 ตามที่ตรึกไปตามอาการ, ทั่วหนังสือว่าอย่างนั้น. มา
 ทิฏฐินิขุณานกขนติยา —อย่าเชื่อเพราะว่ามันทนต่อการพิสูจน์
 ของเราได้, ข้อนี้ฟังยาก แต่มันหมายความว่า เรามันยังโง่ไป,
 การพิสูจน์ของเรามันยังไม่พอ อย่าเชื่อแต่เพียงว่า มันทนต่อ
 ความพิสูจน์แก่ความเห็นของเราได้.

นี้เกี่ยวกับผู้อื่น ก็มีอยู่ ๒ ข้อ : มา ภพพฺรุตตาย
 —อย่าเชื่อเพราะว่าคนนั้นมันดูน่าเชื่อ, อันสุดท้ายที่สำคัญก็ มา
 สมโณ โนครุติ. —อย่าเชื่อเพราะว่าสมณะนี้เป็นครูของเรา. นี้
 มันก็หมกกันเท่านั้น. เป็นอันว่า พระพุทธเจ้าท่านปฏิเสธ
 ตัวเองด้วย, อย่าให้ใครมาเชื่อท่าน เพราะว่าท่านเป็น
 ครูของเขา.

อย่างนี้เขาเรียกว่า หลักกาลามสูตร. ให้เชื่อด้วย
 อะไร? ให้เชื่อต่อเมื่อประจักษ์แก่ความรู้ในภายในอย่าง
 ถูกต้องตามที่ เป็นจริงเรียกว่า ยถากุตส์มัมบัปฺปญฺญา — บัปฺปญฺญา
 ที่ถูกต้องตามที่ เป็นจริง แต่บัปฺปญฺยานี้ไม่ใช่บัปฺปญฺญาเล่าเรียน
 หรือบัปฺปญฺญาคิคค่านวน.

บัปฺปญฺญาจากความรู้สึกละก็ ถ้ายังไม่รู้สึกก็ต้อง
 พยายามไปจนรู้สึก ให้มันเห็นว่าเป็น อนิจจัง ทุกขัง

อนัตตาจริง อย่างนี้เป็นต้น, หรือว่ากิเลสเป็นเหตุให้เกิดทุกข์
 อย่างนี้ ไม่ต้องคำนวณด้วย เหตุผล มันต้องมีกิเลสจริง
 แล้วเป็นทุกข์จริง แล้วรู้ได้จากความที่มันเป็นทุกข์จริง รู้สึก;
 อย่างนี้เรียกว่า บัญญาถูกต้องตามที่เป็นจริง. คำนี้ก็ไม
 ค่อยจะรู้กัน แต่ในบาลีมันมี ให้เชื่อด้วย หรือ ตาม
 ยถาภูตสัมมัมปัญญา—ปัญญาที่ถูกต้องตามที่เป็นจริง, จำ
 ง่าย ๆ เช่นว่าไฟร้อนนี้ เขาบอกยังไม่เชื่อ, เห็นคนอื่นไฟ
 ไหม้มือ แสดงอาการว่าร้อน นี้ก็ยังไม่เชื่อ, เพียงแต่เชื่อว่า
 คงจะเป็นอย่างนั้น จนกว่าตัวเองไปหยิบ ไฟเข้าจริง ๆ
 แล้วร้อน นี้จึงจะเชื่อ, ความรู้แจ่มแจ้งว่าไฟร้อนจริงด้วย
 ตนเอง นี้ก็เรียกว่า ยถาภูตสัมมัมปัญญา นี้เรื่องในใจมัน
 เป็นเรื่องของกิเลส ตัณหา—เป็นเรื่องในใจ มันมีทางทำได้ง่าย
 กว่านั้น เพราะมันเคยอยู่แล้ว, มันเคยรัก เคยเกลียดเคยกลัว
 เคยโลภเคยหลงอะไรอยู่แล้ว ก็ศึกษาจากความรู้สึกโดยตรงนั้น
 มันก็รู้ได้หลาย ๆ หนเข้าก็ยิ่งรู้ชัดขึ้น ๆ ทุกที.

เราจะพ่ายแพ้แก่ความจริง ซึ่งมีปฎิหาริย์อยู่ในตัว
 มันเอง ไม่เกี่ยวกับพระพุทธรเจ้า, เรื่องนี้ พระพุทธรเจ้าท่านทรง

ยืนยันอยู่เสมอว่า ตกาศจะเกิดขึ้นหรือตกาศจะไม่เกิดขึ้นก็
 ตาม ธรรมฐิติหรือธรรมชาติ ย่อมมีอยู่อย่างนั้นเอง, หมายถึง
 กฎธรรมคา กฎธรรมชาติ หรือความจริงของธรรมชาตินั้น
 มันจะมีอยู่อย่างนั้นเอง. ดังนั้น ในนั้นแหละมีปาฏิหาริย์
 ไม่ต้องมีใครมาพูด หรือเอามาพูด หรือมาชี้แจงอะไรก็ได้.
 ลองไปเข้าถึงมันเถอะ มันจะมีปาฏิหาริย์ ที่ครอบงำจิตใจของ
 บุคคลนั้นให้ยอมแพ้; เช่นเดียวกับว่า ไฟมันร้อน นี้เรา
 ยอมแพ้มันที, พอไปถูกเข้า รู้ความจริงเข้า ก็เป็นปาฏิหาริย์
 ซึ่งไม่รวมอยู่ในปาฏิหาริย์ ๓ อย่างที่ว่ามาแล้ว, เป็นปาฏิหาริย์
 อันลึกซึ้ง อันพิเศษอยู่ในตัวความจริง, แล้วเราก็รอดตัวมา
 ด้วยปาฏิหาริย์ เชื่อไม่เชื่อลองไปกิดดู. เรามีได้รอดตัวมา
 ได้ด้วยอนุศาสน์ปาฏิหาริย์ หรืออะไรเพียงเท่านั้น, เรา
 มาพ่ายแพ้แก่ปาฏิหาริย์ของความจริงในตัวมันเอง เราจึง
 รอดตัวได้. นี้เรียกว่า พระธรรมเป็นผู้แสดงบทบาทใน
 ข้อนี, เป็นปาฏิหาริย์ของพระธรรม หรือธรรมะ หรือว่า
 ธรรมชาติ หรือว่าธรรมฐิติอะไรก็แล้วแต่จะเรียก มันเป็นตัว
 ความจริงของความจริงของมันเอง. พอใครเห็นธรรมะนี้

คือรู้ธรรมะนี้, ธรรมะนั้นจะแสดงปาฏิหาริย์ขึ้นมาทันที
คือว่า เปลี่ยนจิตใจของบุคคลนั้น.

นี่เรารอคตัวมากก็ด้วยปาฏิหาริย์อันนี้; แต่ว่าเราอาจจะ
ไม่รู้รู้สึก เพราะไม่เคยคิดไม่เคยทำอะไรก็ได้. แต่ต่อไปข้าง
หน้ามันจะต้องดู เพราะเรื่องมันสำคัญมากขึ้น คือมันจะ
ไปถึงความคับทุกข์ ความพันทุกข์ต่าง ๆ. แต่ที่แล้มา ตั้ง
แต่เด็ก ๆ เล็ก ๆ มา เราก็เกี่ยวข้องกับปาฏิหาริย์, แล้ว
ก็รอดตัวมาได้ ด้วยปาฏิหาริย์เรื่อย ๆ ไป; เพราะพ่อแม่สั่ง
สอนอย่างไรเราก็ยังไม่เชื่อ จนกว่าธรรมะหรือความจริงอะไร
อันหนึ่ง นี้จะเรียกว่าพระธรรม หรือพระเจ้า หรืออะไรก็ได้
แล้วแต่จะเรียก นี้จะเข้ามาสั่งสอน จะเข้ามาแสดงปาฏิหาริย์
มาแสดงบทบาท; ถ้ามันเหมาะสมกับเราก็พ่ายแพ้ แล้วยอม
เปลี่ยนนิสัยเปลี่ยนสถานทีแล้วหรืออะไรไปเป็นคนดีได้. ถ้า
ความจริงหรือพระธรรมอันนี้ยังไม่แสดงบทบาท มันก็
ยังไม่มีการเปลี่ยน, มันก็ยังคือพ่อ คือแม่ คือศาสนา คือ
คำสั่งสอน คืออะไรทุกอย่าง บางทีมันจะไปยอมแพ้อิทธิ
ปาฏิหาริย์ หรืออาเทศนาปาฏิหาริย์แบบโน้นไปเสียมากกว่า;
แต่แล้วมันก็ไปไม่รอดอยู่ดี เพราะว่าคนที่แสดงอิทธิปาฏิหาริย์

ก็ไม่เคยสอนให้เกิดการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในทางจิตใจ นี่ เพราะมันไม่ใช่หน้าที่ของอิทธิปาฏิหาริย์ เว้นเสียแต่ว่าจะเอามาสมต่อ ๆ ๆ กันเข้า เลื่อนลำดับมาเรื่อย จากอิทธิปาฏิหาริย์ มาถึงอาเทศนาปาฏิหาริย์, จากอาเทศนาปาฏิหาริย์ มาถึงอนุศาสน์ปาฏิหาริย์, จากอนุศาสน์ปาฏิหาริย์ มาถึงธรรมะปาฏิหาริย์ หรือสัจจะปาฏิหาริย์อะไร คือปาฏิหาริย์ในตัวความจริงนั่นเอง.

ทีนี้ก็มาถึงข้อที่จะต้องมองดูกันว่า พระพุทธเจ้า ท่านไม่ให้ถือว่าร่างกายเป็นองค์ ๆ นั้น เป็นพระพุทธเจ้า, ท่านสอนให้มองจนเห็นว่า ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา, ผู้ใดเห็นเราผู้นั้นเห็นธรรม, ผู้ใดเห็นธรรมจึงจะได้ชื่อว่าเห็นเรา, เห็นตัวตาที่เดินอยู่หรือว่าเข้าไปจับตัวเกาะแข้งเกาะขาได้ นั่นก็ไม่ใช่พระพุทธเจ้า มันเป็นเพียงภาชนะหรือเปลือก หรืออะไรอันหนึ่งซึ่งซ่อนความเป็นพระพุทธเจ้าอยู่ข้างใน. ความเป็นพระพุทธเจ้าก็คือธรรม, ต้องเห็นธรรม ก็คือเห็นความจริงที่ว่ามี. ธรรมะที่ดับทุกข์ได้นั้นคือธรรม, ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นเรา, คือเห็นธรรมอันนี้แหละ จึงได้ชื่อว่าเห็นเรา, ผู้ใดเห็นเราก็คือหมายความว่าผู้นั้นเห็นธรรม. ดังนั้น

ตัวพระพุทธเจ้าแท้ใครเห็นเข้าก็จะพ่ายแพ้ คือเห็นธรรม หรือความจริงซึ่งมีปาฏิหาริย์อยู่ในตัว, พอเห็นเข้า ก็จะเปลี่ยนจากคนธรรมดาที่มีความทุกข์ ความโง่ ความหลง ไปเป็นคนที่ประเสริฐ, เป็นพระอรียเจ้าในลำดับแรก และเป็นต่อไปตามลำดับ จนถึงที่สุดได้.

นี่เราเรียกว่า ธรรมะ มีปาฏิหาริย์อยู่ในตัวธรรมะเอง เข้าไปแตะต้องเกี่ยวข้องให้ได้ จะเกิดการเปลี่ยนแปลง; คนถึงธรรม หรือ ธรรมถึงคน, คนถึงธรรมหรือธรรมถึงคน แล้วแต่จะพูดด้วยประโยคไหนมันเหมือนกัน. ถ้าคนถึงธรรม ธรรมนั้นก็ถึงคน, ถ้าธรรมถึงคน คนก็ถึงธรรม มันมีความหมายเดียวกัน.

ฉะนั้น เราเมื่อจะเป็นบุตรที่ดีของพระพุทธเจ้า หรือมีการเป็นบุตรของพระพุทธเจ้าจริง ๆ มันก็ต้องถึงขั้นนี้ คือถึงธรรมซึ่งเป็นปาฏิหาริย์อยู่ในตัวมันเอง. แล้วมันก็จะเปลี่ยนในสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ให้กลายเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาไปจนหมดสิ้น. ดังนั้น การประพฤติธรรมทั้งหลาย ที่เราเรียน หรือสอน หรือปฏิบัติกันอยู่ ก็เพื่อจุดประสงค์อันนี้

ประพาศศีล สมาธิ บัญญา ก็เพื่อจุดประสงค์จะให้ถึง
 ธรรม. การประพาศศีลธรรม ก็เพื่อจะให้ถึงธรรม เมื่อ
 ถึงธรรมในความหมายที่ถูกต้องอย่างนั้นมันก็จบเรื่อง. นี้จะ
 มองกันในแง่ไหนก็ได้, นี้เราพูดกันอุปมาว่าเดี๋ยวนี้เป็นลูก
 ของพระพุทธเจ้าจริง ๆ คือถึงธรรมจริง ๆ แล้วประโยชน์
 ก็เกิดขึ้น คือว่ามันก็ดับทุกข์ได้, มีความทุกข์ดับไปตาม
 สัตส่วน ที่ว่าถึงได้มากน้อยเท่าไร ถึงที่สุดก็มีประโยชน์ที่สุด
 แต่อย่างน้อยก็ขอให้มันถึงในระดับที่เขาเรียกว่าถึงประตู ซึ่ง
 เป็นไฉนของความเป็นพระโสดาบัน, ถึงประตูของธรรม
 หรือว่าถึงประตูของนิพพาน. เป็นอันว่ามันเปลี่ยนเป็น
 อย่างอื่นไม่ได้มันมีแต่จะไปตามทางที่ถูกต้อง จนถึงอันดับ
 สุกท้าย.

ข้อความที่ได้พูดมาแล้ววันก่อน ๆ ก็เป็นเรื่องนี้
 เรื่องที่ว่าธรรมชาติมันสร้างเรา มา เพื่อมาเป็นลูกของพระ-
 พุทธเจ้า โดยที่เราจะรู้หรือไม่รู้, ยอมรับหรือไม่ยอมรับก็ตาม,
 พ่อแม่ของเราจะรู้หรือไม่รู้ ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม, ธรรม-
 ชาติมันต้องการอย่างนี้; ถ้าไม่ทำอย่างนี้จะลงโทษ คือ
 จะให้เป็นทุกข์นานาชนิด หากความสุขไม่ได้. ดังนั้น

ก็รีบเอาชนะ หรือว่าถึงธรรมะ เสียในเวลาอันสมควร; พุค
อุปกัฏฐา เป็นลูกของพระพุทธเจ้าเสียให้ถึงขั้นที่
ปลอดภัย.

แล้วก็ขอถามในข้อที่ว่า อย่าไปหลงโง่หวังพึ่ง
ปาฏิหาริย์ ชนิดที่คนธรรมดาเขาหวังพึ่งกันนัก, เอา
ธรรมะใส่ไว้ในใจ ดีกว่าจะมาห้อยอะไรไว้ที่คอให้มันรุงรัง
ธรรมะในใจนั้น เป็นปาฏิหาริย์กว่าสิ่งที่ห้อยไว้ให้รุงรังอยู่ที่คอ.

เอาละ, พอกันที.

ยามจะพูด พูดเพราะ ๆ

เมื่อต้องพูด ไยมิพูด ให้ไพเราะ

ไยมิเหยาะ แยมสัณนิต บัดหน้าขนม

เมื่อยามเผย ความดำริ หรือติชม

ชวนประหงม ยามบัญชา หรือว่านำ

จงเลือกวิธี เลือกคำ อย่าทำหยาบ

กล่าวผิดที่ หรือจะทาบ ทิงามขำ

ใช้สำเนียง มิตรภาพ มิลาบล้ำ

ถูกเงื่อนงำ จับใจไว้ ได้กลมกลืน

ที่บางคน ชอบทิ่ม ๆ ทำมักง่าย

ก็ต้อได้ ทุกข์ที่ใหม่; ควรจะฝัน

เสียแยมนิต กลืนง่าย สบายยืน

ไยมิพูด คำชุ่มชื่น เมื่อพูดจา

รายนามผู้บริจาค

พ.ญ. ทวีศิริ วัฒนศิริ	๒,๐๐๐ บาท
นางสอหวน ตันติวิวัฒน์	๑,๐๐๐ "
นายมานิตย์ เจริญกุล	๑,๐๐๐ "
นางพรรณี กุลวานิช	๕๐๐ "
นางเหลียว ตันสกุล	๕๐๐ "
นางเจ็อน ตันภิบาล	๕๐๐ "
นางอรวรรณ วงศ์พานิช	๕๐๐ "
นางหม่อมย ลิมสกุล	๕๐๐ "
นางละมัย โพธิสสัย	๕๐๐ "
นางวรรณ โพธิสสัย	๕๐๐ "
นางบุญทรง เจริญกุล	๕๐๐ "
น.ส. สุรีย์ บุญสูง (อุทิศให้นางกิมหยก บุญสูง)	๑,๐๐๐ "
น.ส. มณี แซ่ซ้อ	๕๐๐ "
น.ส. มลิวลัย ติวสกุล (อุทิศให้มารดา)	๕๐๐ "
นายรัชชชัย ฟุ่งลัดดา	๓๐๐ "
นางประภา กุลจรรยาวิวัฒน์	๓๐๐ "
นางไฉ่ซัว ตรีบำรุง	๒๐๐ "
นางประยูร พฤกษ์วิวัฒน์	๒๐๐ "
นางหน้อย ตันดิธรรมพิสิทธิ์	๑๐๐ "
นางเพ็ทหงา จิ่งสกุล	๑๐๐ "

น.ส. คลับคล้าย ใจเด็ด	๑๐๐ บาท
นายประยทธ - นางชนันดา ร่องหงษ์ทอง	๓๐๐ „
นางยกเกย ฝั้วสกุล	๒๐๐ „
น.ส. ประไพ ไชยปัญญา	๑๐๐ „
น.ส. จันทรเพ็ญ อุกฤษณ์	๑๐๐ „
น.ส. วรณี อ่องแสง	๑๐๐ „
นางเกลื่อน เล็กกระจำง	๑๐๐ „
นางบังอร ก้างตัน	๑๐๐ „
น.ส. อุบล อ้อยสกุล	๕๐ „
นางจอร รัตนสมบูรณ์	๑๐๐ „
นางยุพิน เอกกุล	๑๐๐ „
นางสกุล ชมทอง	๑๐๐ „
น.ส. บุญศรี ศิริกุล	๕๐ „
นางล้วน สุคันทรส	๓๐ „
นางยกอี่ สุขจิริง	๓๐ „
น.ส. ราตรี ศิริบุญช่วย	๓๐ „
นางยุพิน ผนนคร	๒๐ „
น.ส. สุดา เจริญกุล	๒,๑๐๐ „

รวมทั้งสิ้น ๓๘ คน ๑๕,๐๐๐ บาท

รายชื่อหนังสือ ขุดลอยปฐม

เรื่อง	พิมพ์ครั้งที่	ฉบับ	เรื่อง	พิมพ์ครั้งที่	ฉบับ	เรื่อง	พิมพ์ครั้งที่
คัมภีร์มนุษย์	๕	๓๘.	คัมภีร์ขันธ์สังเขป	๑	๗๒.	หาสุขใจจากทุกข์	๑
คัมภีร์แห่งการศรัทธา		๓๙.	มรดกธรรมคำกลอน	๑	๗๓.	ทานบวิจจาค	๑
คัมภีร์แห่งการปฏิบัติสมาธิ	๑	๔๐.	ทศกัณฑ์	๑	๗๔.	ฟ้าสว่างทางธรรมมานุภาพ	๑
คัมภีร์แห่งการมีพระพุทธรูปเจ้า		๔๑.	ฟ้าสว่างทางธรรมโฆษณ	๒	๗๕.	การช่วยผู้อื่นให้มีธรรมะ	๑
คัมภีร์แห่งการปฏิบัติสมาธิ	๑	๔๒.	ฟ้าสว่างทางฝ่ายบรรพชิต	๑	๗๖.	การทำความเข้าใจระหว่าง	
ธรรมะสำหรับคนเกลียดสัตว์	๒	๔๓.	มรดกของพระอรหันต์	๑		ศาสนา	๑
ธรรม ๒๔ เหลี่ยม (มีภาษาจีน)	๔	๔๔.	ปรมัตถธรรมกลีบมา ตอน ๑	๑		จิตภาวนาทุกรูปแบบ	๑
พุทธกับเนตร	๑	๔๕.	เข่นไหนเอง	๑	๗๗.	ความถูกต้องของอทิปปัจจยตา	๑
ศีลธรรมกลีบมา ตอนที่ ๑	๒	๔๖.	ความสะอาด ความสว่าง ความสงบ	๑	๗๘.	ชีวิตใหม่และมรดกหรือหนทาง	
เห็นธรรมชาติ		๔๗.	อะไรๆ ในชีวิตสักแต่ว่า	๑	๗๙.	ชีวิตใหม่และมีชีวิตใหม่	
กสิณสมาธิ	๑		เป็นเรื่องของจิตสิ่งเดียว	๑	๘๐.	แก่นพระพุทธรศาสนา	
ธรรมะเบื้องต้นสำหรับโลก	๑	๔๘.	ปรมัตถธรรมกลีบมา ตอน ๒	๑	๘๑.	ฟ้าสว่างทางธรรมโฆษณ	
ความมีสุขภาพอนามัยทางจิต	๒	๔๙.	ศิลปะสำหรับกรรมมีชีวิตอยู่ในโลก	๑	๘๒.	การดับทุกข์ที่มีอยู่ในตัวการดำรงชีวิต	
ปรมัตถธรรมคำกลอน	๑	๕๐.	พบชีวิตจริง	๑	๘๓.	ปรมัตถธรรมกลีบมา ตอนที่ ๓	
นิพพานต้นและเถยวัน	๒	๕๑.	สมถวิปัสสนาสำหรับยุคปรมาณู	๑	๘๔.	ปรมัตถธรรมกลีบมา ตอนที่ ๔	
ธรรมปฏิบัติใหม่	๓	๕๒.	ธรรมะที่ควรเติมลงในชีวิต	๑	๘๕.	มนุษย์ธรรมมีสันติภาพ	
ถอดคำช่วยได้	๑	๕๓.	ฟ้าสว่างทางการเมือง	๑	๘๖.	จนกว่าโลกจะมีสันติภาพ	
ศีลธรรมกลีบมา ตอนที่ ๒	๑	๕๔.	ธรรมสังฆของสมถวิปัสสนา		๘๗.	สิ่งพระพุทธรเจ้าทรงเคารพ	
ศีลธรรมกลีบมา ตอนที่ ๓	๑	๕๕.	ฟ้าสว่างทางปรมัตถ์, อภิธรรม,		๘๘.	สันติภาพของมนุษย์มีรากฐาน	
คำของครู	๒		อุบายศึกษา และบรรพชิต	๑		อยู่บนความไม่เห็นแก่ตัว	
พระสมณะภาคเจ้า	๑	๕๖.	ผัสสะ สิ่งที่ต้องรู้จักและควบคุม	๑	๘๙.	ชีวิตเย็น	
พระบิณฑบาตนิมิต	๑	๕๗.	ความสุขแท้เมื่อสิ้นสุดแห่ง		๙๐.	ธรรมคำขวัญผู้สูงอาย	
อดทนเข้าคลองกันเกิด	๑		ความสุข	๑	๙๑.	การดำรงชีวิตที่ถูกต้อง	
การเก็บความโกรธเสียใจวาง	๒	๕๘.	แนวสังเขปทั่วไปของวงการ		๙๒.	อิสรภาพหรือเสรีภาพในทางธรรม	
การปรุงเป็นทุกข์อย่างง่าย	๑		พัฒนา	๑	๙๓.	เรื่องเกี่ยวกับปฏิหาริย์	
การดับเป็นสุขอย่างง่าย	๑	๕๙.	ธรรมชีวิตกับความเป็นฆราวาส	๑			
อาหารเหลือเลี้ยงใจ	๒		การศึกษาและการรับปริญญา				
บุญกุศลวิญญู	๑	๖๐.	ในพระพุทธรศาสนา	๑			
พอมแต่สมปรารถน	๒		การบำเพ็ญบารมีที่ถูกแนวทาง				
อาณานิสัยและคัมภีร์ไม่เหลือ	๒	๖๑.	ทำงานให้สนุกได้อย่างไร	๑			
ธรรมคดีและธรรมคดี	๑	๖๒.	การทำวิปัสสนาและใจความ				
ความมั่นคงภายใน	๑		สำคัญของวิปัสสนา	๑			
โลกพระศรีอารยย์แคบปลายงมูก	๒	๖๓.	หลุดพ้นเสียจากความหลุดพ้น	๑			
การทำงานเพื่องาน	๑	๖๔.	ธรรมะเป็นคู่ชีวิต	๑			
สันโดษไม่เบียดเบียน	๑	๖๕.	รอยของพระธรรม	๑			
แก่การพัฒนา	๑	๖๖.	สิ่งที่ปวงเป็นอนัตตา ในฐานะ				
ปฏิสังขมูปบาทคืออะไร?	๑	๖๗.	เป็นหัวใจของพุทธรศาสนา	๑			
ค้ำใจของธรรมะ	๑	๖๘.	การทำชีวิตให้มีธรรมะ				
และ อทิปปัจจยตา	๑	๖๙.	หัวใจของธรรมะโดยหลักพื้นฐาน	๑			
การอยู่ด้วยปัจจุบัน	๑	๗๐.	การบวชอยู่ที่บ้าน	๑			
ไม่มีอดีต ไม่มีอนาคต	๑	๗๑.	หัวใจปรมัตถธรรม	๖			
พุทธรศาสนา กับไสยศาสตร์	๑						
อาณานิสัยภาวนา (มีภาษาจีน)	๒						
อทิปปัจจยตาในฐานะ	๑						
สิ่งสูงสุดแห่งพุทธรศาสนา	๑						
นรกกับสวรรค์	๑						

กรรมดี ดีกว่า มงคล

กรรมดี ดีกว่า มงคล สืบสร้าง กุศล
ดีกว่า นิ่งเกล้า ของขลัง

พระเครื่อง ตะกรุด อุกถิง ปลุกเสก สมนมมัง
คาถามัง ขววมัง รังรุ้ง

ขลุ่ยลาด หวดกลั้ว ห้วย่ง กิเลส เต็มพุง
มงคล อะไร ได้คุ้ม

อันธพาล ข้อหา มากุม เป็นเรื่อง อุตลุม
นอนตาย ก่ายเครื่อง— รวงทอง

ธรรมะ ต่างหาก เป็นของ เป็นเครื่อง คุ้มครอง
เพราะว่า เป็นพระ องค์จริง

มีธรรม ฤๅมี ไครยิ่ง ไร้ธรรม ผีสิง
ไม่ยิง ก็ตาย เกินตาย

เหตุนั้น เราท่าน หลิงชาย เร่งชวน เร่งขวย
หาธรรม มาเป็น มงคล

กระทั้ง บรรลุ มรรค ผล หมดตัว หมดตน
พ้นจาก เกิด แก่ เจ็บ ตาย

บริสุทธิ ผุดผ่อง ใจกาย อุบ้ทวะ ทั้งหลาย
ไม่พ้อ้ง ไม่พวน สดงานใด

เหนือโลก เหนือธรรม อำไพ กิเลส—สวะไหน
ไม่อาจ ย้าย บัฑา.